

Competitie Europese Culturele Hoofdstad in 2030

Na Mons (2015), Brugge (2002), Brussel (2000) en Antwerpen (1993) is het in 2030 opnieuw de beurt aan België om een Culturele Hoofdstad van Europa te nomineren. Momenteel zijn er 6 Belgische steden die met een projectdossier kandideren voor de titel: Brugge, Brussel-Molenbeek, Gent, Kortrijk, Leuven en Namen. Een jury bepaalt eind oktober welke van deze steden naar de finale selectieronde in 2025 kunnen doorstoten.

Gent2030

Gent is dus één van de kandidaten voor Europese Culturele Hoofdstad. Ooit was de titel misschien een tiara in een schoonheidswedstrijd, vandaag ligt de focus op brede maatschappelijke impact met cultuur als hefboom.

Gent is een onvervalste cultuurstad met kilometers kunst en erfgoed en een rijk cultureel aanbod, gebouwd aan de samenvloeiing van de Leie en Schelde. Gent is ook een rebelse en een sociale stad; een stad van koppige goetendoeners waar we onze eigen koers varen maar ook omkijken naar elkaar en écht samenwerken. Onze rijke geschiedenis aan participatieve kunstpraktijken is daarvan het bewijs.

Kortom: Gent is een stad om fier op te zijn, maar... tegelijk zijn er ook signalen dat het unieke Gentse karakter onder druk staat. Kunstenaars vinden geen plek meer om hun werk te ontwikkelen en cultuurwerkers raken overbelast. Nieuwe (culturele) initiatieven voelen zich beperkt door regels. Veel Gentenaars herkennen zich niet in het artistieke aanbod en de taal van instellingen en overheden. Zo lijkt het soms alsof systemen de verbeelding hebben overgenomen: meer regels, veel specialismen, meer bubbels, meer bureaucratie,... En tussen de wereld van instellingen en organisaties en de leefwereld van mensen gaapt een grote kloof. Dit gaat samen met een sluipend gevoel van onbehagen, van polarisatie ook en disconnectie tussen mensen.

Dat tij willen we keren, de titel van **Europese Culturele Hoofdstad 2030** creëert voor Gent het momentum om **zijn ware energie her(uit) te vinden. In Gent gaan we daarom voor een culturele systeemswitch: een traject van 'tuupetegoare' - schoon Gents voor 'samen' - terug naar de kracht van mensen, in plaats van de macht van systemen. We willen samen een weerkrachtige stad creëren met fysieke en mentale ruimte voor mensen om zich echt thuis te voelen en bij te dragen tot actief en cultureel burgerschap – zowel lokaal, regionaal als in Europa.**

'Weerkracht' rijmt op veerkracht, maar dan met meer verweer tegen elke vorm van uitsluiting. Simpel gezegd gaat het om energie. De menselijke energie die je krijgt van jezelf te mogen zijn, van deel uit te maken van iets groters. De energie die goesting geeft om iets bij te dragen dat een verschil maakt. De energie om samen de wereld aan te kunnen, ook als die ons kletsen geeft of voor complexe problemen plaatst. Het echte Gent dat we willen heruitvinden, moet niet alleen ons eigen systeem hervormen en weerbaar maken voor de toekomst, maar wil ook een voorstel zijn voor andere Europese steden.

Samen werken in Toopen

Om dat in de praktijk te brengen en om onze uitdagingen aan te pakken, werken we in 'toopen'. Toopen is een nieuw woord, samengesteld uit het Griekse woord Topos (plek) en het Gentse woord tuupetegoare (allemaal samen). Toopen zijn artistieke groepsateliers die van Gent één brede

leeromgeving maken om het programma van Gent2030 samen te co-creëren, nauw verbonden met andere doeners en (om)denkers in Europa. Het zijn plekken waar we samen aan de slag gaan met de noden en dromen van burgers, makers, organisaties,... Hier oefent de kunsten- en de cultuursector met andere spelers in een meer betrokken vorm van cultureel programmeren, wat zorgt voor meer verbondenheid en nieuwe vaardigheden.

In toepen werken mensen samen volgens 3 leerprincipes:

1. **Eigenaarschap delen:** We delen verantwoordelijkheid, bouwen aan vertrouwen, veiligheid en openheid, zodat alle deelhebbers hun ideeën en perspectieven kunnen delen.
2. **Verrassend verbinden:** We brengen mensen en organisaties samen die voorheen niet samenwerkten. We stimuleren lokale, regionale en internationale verbindingen, zowel online als offline.
3. **Radicaal leren:** We geloven in de sterkte van samen doen en experimenteren, bijsturen en opnieuw proberen... Wat we leren, delen we met anderen in Gent en in Europa.

Vanuit wat leeft in de toepen, werken we toe naar de programmatie van Gent2030: van een expo of (wijk)festival, tot huiskamerconcerten en (online) evenementen,...

Artistieke lijnen van Gent2030

Na de waarom en de hoe volgt de wat: In het hart van de programmatie (dat wordt vorm gegeven door het proces in toepen), staan 3 artistieke metaforen centraal, die vertrekken vanuit typisch Gentse trekken: sociaal, rebels en stad van water. Ze inspireren, verbinden en geven energie om samen te werken:

1. **Braakland als bron:** onontgonnen land als metafoor voor fysiek een mentale ruimte, voor verstillingsruimte voor leren, groeien en creativiteit zonder te veel regels. Gent als rebelse stad.
2. **Water als weefsel:** water als metafoor voor (verrassende) verbindingen tussen mensen, gemeenschappen en regio's. Gent als stad van water.
3. **Marge als maatstaf:** de rand als metafoor voor het spelen met grenzen, zowel ruimtelijk als mentaal, voor het omdraaien van verhoudingen tussen centrum en de rand en het versterken van ongehoorde en minder gekende stemmen. Gent als sociale stad.

Timing

Tussen 2025 en 2029 worden per programmaliijn gradueel toepen opgestart die de stad in beweging zullen brengen (gecureerd, via open oproepen, via initiatieven van organisaties of burgers zelf,...).

Vanaf het najaar van 2024 wordt een supportersgroep samengesteld waarvan de leden met hun expertise en netwerk de opstart van die toepen inspireren en verrijken.